Redactiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anuncĭurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVI.

„Gazeta" ese în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumінecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anu 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 50. Brașovŭ, Vinerĭ, 5 (17) Martie 1893.

„Virtute patriotică."

Brașovŭ, 4 Martie v.

Afirmarea lui Geza Polonyi din stânga estremă — despre care amŭ făcutŭ amintire în revista de ierĭ—că adecă Evreii din Ungaria încă n'au devenitŭ Maghiarĭ, a făcutŭ ca cei dela organulŭ guvernului, scrisŭ în limba germană, „Pester Lloyd" sĕ-șĭ iésă din sărite și sĕ-șĭ uite întru atâta de atitudinea sa șovinistă în cestiunea limbei, încâtŭ sĕ fiă sedusŭ ca pentru apĕrarea „patriotismului" Evreilorŭ sĕ spună nisce adevĕrurĭ, carĭ se întorcŭ tóte în contra programului acestei foi.

Fiind-că „Pester Lloyd" dela începutulŭ erei de dominațiune a maghiarismului violentŭ, a pledatŭ întotdéuna c'unŭ focŭ, vrednicŭ de-o causă mai bună, pentru vederile șoviniste-esclusiviste maghiare în cestiunea limbei, este de interesŭ sĕ cunóscemŭ espectorările lui cele mai nouĕ, cu care vrea sĕ combată asertiunea lui Polonyi, că Jidovii încă nu s'au naționalisatŭ, adecă nu s'au făcutŭ Maghiarĭ.

„Afirmarea" dice „P. Lloyd", „e falsă. Chiar și generațiunea bĕtrână a Jidovilorŭ e maghiară nu numai în cugete și simțirĭ, ci și în limbă; ér câtŭ pentru tênĕra generațiă ea se póte asemĕna în privința maghiarismului ei fără de nicĭ o sfiélă cu nemeșii maghiarĭ. O strălucită dovadă pentru acésta este, că noua literatură maghiară în tóte ramurile ei posede adĭ unŭ numĕrŭ fórte mare de scriitorĭ jidovĭ, ce nu stă în proporția cu ceilalțĭ scriitorĭ".

„Dér marii patrioțĭ naționalĭ de celŭ mai nou calibru—adauge „Pester Lloyd" — nu se potŭ împăca cu aceea, că Jidovii pricepŭ și limba germană, ba adese-orĭ vorbescŭ și scriu nemțesce. Pentru întâiu însușĭ d-lŭ Polonyi se face vinovatŭ de acéstă crimă — căcĭ altfelŭ n'ar puté fi unŭ advocatŭ căutatŭ — dér acésta nu'lŭ împiedecă a fi și a rĕmâné unŭ mare patriotŭ naționalŭ. Alŭ doilea stau lucrurile astfelŭ, că comerciantulŭ séu industriașulŭ nu póte sĕ se lipséscă nicidecum de limba germană, fiă Jidovŭ orĭ creștinŭ, pentru că *la din contră mai trebui sĕ se mărginéscă la cea mai restrinsă comunicațiă în ținuturile curatŭ maghiare*".

„Când însĕ", adauge fóia guvernamentală, „accentuămŭ cu emfasă patriotică necesitatea lățirei comerciului unguresсŭ și a industriei unguresci, este o curată prostiă de a ne mai împiedeca de cunoscința limbei germane a comercianților și a industriașilorŭ noștri. *Limba maghiară, durere, încă n'a devenitŭ o limbă universală și noi nu putemŭ sili nicĭ rĕsĕritulu nicĭ apusulŭ, ca sĕ învețe ungureșce de dragulŭ nostru.* Francesii, Germanii și Englesii o au în acéstă privință mai bine, decâtŭ noi, *totușĭ învață și ei limbĭ streine, pentru că au lipsă de ele* și pentru că din *nesciință* și din *trândăviă* nu voescŭ sĕ facă o *virtute patriotică*".

Nu'șĭ trage fóia guvernamentală însășĭ palmele cele mai grozave susținêndŭ adevĕrurile de mai susŭ? De ce vorbesce și raționéză așa numai când se tractéză de Jidovii ei, nu și atuncĭ când e vorba de milióne de Românĭ, Slovacĭ, Sêrbĭ și Germanĭ din statulŭ ungarŭ?

Recunósce „P. Lloyd", că comercianții și industriașii nu potŭ sĕ-șĭ ajute cu limba maghiară, decâtŭ numai „în ținuturile curatŭ maghiare ale țĕrii". Décă este așa, și nu sufere nicĭ o îndoélă că-i așa, atuncĭ de ce „patrioții" perciunațĭ dela fóia pestană strigă mereu în gura mare, că altă limbă afară de cea maghiară n'are dreptŭ de esistență aicĭ, de ce persecută cu atâta rĕutate limba română, ce se vorbesce în ținuturĭ întregĭ, aprópe esclusivŭ?

Décă nu-i strică lui Geza Polonyi, că scie nemțesce, ce i-ar strica décă ar sci și românesce și s'ar puté înțelege cu miliónele de cetățenĭ, carĭ vorbescŭ acéstă limbă? Nu-i așa, că și atuncĭ ar puté rĕmâné încă unŭ „mare patriotŭ naționalŭ?"

E vorba de reforma administrației și de alte multe nenumĕrate reforme, menite, dice-se aface sĕ înflorescă și sĕ prospereze acestŭ statŭ. Ei bine, nu s'au gânditŭ patrioții dela „Pester Lloyd", că ceea ce recunoscŭ ei față de limba germană, trebue sĕ recunóscă, celŭ puținŭ pentru comerciulŭ și pentru buna înțelegere din întru, și față de limba română, slovacă etc., carĭ se vorbescŭ aicĭ în Transilvania și Ungaria mai multŭ ca limba germană, și că prin urmare tocmai în interesulŭ unei bune administrărĭ și desvoltărĭ a acestui statŭ e de lipsă sĕ se pretindă chiar ca cunoscința acestorŭ limbĭ ale țĕrii sĕ fiă câtŭ mai lățită între cetățenĭ?

De ce ne impunŭ cu torța limba maghiară, când înșișĭ vĕdŭ și suntŭ convinșĭ, că cu acéstă limbă morĭ de fóme chiar aicĭ în țĕră, décă ieșĭ din ținuturile curatŭ maghiare.

Décă, în fine, laudă pe Francesi, Englesi și Germanĭ, că învață limbĭ străine, de carĭ au trebuință, de ce nu îndémnă șoviniștii dela „Pester Lloyd" pe Maghiarĭ sĕ învețe limbile ce se vorbescŭ mai cu semă în aceste țerĭ și astfelŭ sĕ facă sfêrșitŭ nemulțumirii și amărăciunii națiunilorŭ nemaghiare ne mai voindŭ sĕ le maltrateze cu limba maghiară, care n'are nicĭ măcarŭ avantagiulŭ de a fi o limbă universală?

De ce?

Lucru fórte ușorŭ de înțelesŭ. Fiind-că nu e vorba de Jidovĭ și de limba germană. Față cu limba concetățenilorŭ românĭ și slavĭ, Maghiarii potŭ face din nesciință și trândăviă o virtute patriotică, acésta nu alteréză de locŭ pe cei dela „P. Lloyd", deși este în jocŭ nu numai pacea și liniștea internă, dér chiar și viitorulŭ statului ungarŭ. Și acésta se numesce la ei „patriotismŭ".!!

CRONICA POLITICĂ.

— 4 (16) Martie

O telegramă din Belgradŭ spune, că despre alegerile sêrbescĭ s'au lățitŭ până acuma scirĭ false. Guvernulŭ totŭ amână a da informații esacte. Se susține însĕ cu siguritate, că guvernulŭ dintre 134 mandate n'a dobênditŭ decâtŭ 63. In urma acésta *guvernulŭ n'are majoritate absolută*, din care causă, se dice, că cabinetulŭ se și ocupă cu idea de a-șĭ da dimisia. Radicalii au lipitŭ pe zidurile orașelorŭ placate, prin carĭ vestescŭ poporului căderea gugernului. Prefectulŭ orașului a datŭ ordinŭ sĕ fiă rupte. Mai mulțĭ ómenĭ au fostŭ prinșĭ. Miliția este consignată și ținută dile și nopțĭ întregĭ gata de apĕrare. După scirea diarului „Borbo" ministrulŭ de rĕsboiu ar fi și dimisionatŭ.

*

„Polit. Corespondenz" află din Petersburg, că **comunicatulŭ** „Monitorului" rusŭ asupra afacerilorŭ bulgare nu prevede nicidecum o acțiune a Rusiei, dér tinde de a împiedeca opiniunea publică, sĕ créză, că ea ar putea recunósce faptele îndeplinite. — Deputații bulgarĭ, carĭ dorescŭ sĕ-șĭ conformeze atitudinea lorŭ cu dispositiunile dominante ale Rusiei, trebuia mai cu sémă sĕ fiă informațĭ prin comunicatŭ, că aceste dispoițiunĭ nu s'au modificatŭ și nicĭ nu se vorŭ modifica, orĭ carĭ ar fi decisiunile eventuale ale Sobraniei. — „Agenția Wolff" află din Parisŭ, că circulara rusă conține, afară de comunicatulŭ oficialŭ, publicatŭ de „Mesagerul imperiului" câteva declarațiunĭ, carĭ dicŭ, că tratatulŭ din Berlinŭ nu decide cestiunea de a se

FOILETONULŬ „GAZ TRANS."

Briganții din Sonnino.

Nuvelă de Otto Rōse.

(Fine).

Profesorulŭ nu pricepea nicĭ unŭ cuvêntŭ din cele ce le spunea doctorulŭ.

„*Basta, basta*! Destulŭ, destulŭ", dicea doctorulŭ. „Spune-mĭ când ai fostŭ în mocirle? Când ai venitŭ? Câtŭ timpŭ ai tremuratŭ de frigŭ? Câtŭ timpŭ ai avutŭ ferbințelĭ? Câtŭ timpu ai asudatŭ?"

Profesorulŭ se întórse uimitŭ spre colegulŭ sĕu și'lŭ întrebà: „Ce voesce elŭ?"

„Nu înțelegŭ nicĭ o silabă", rĕspunse consilierulŭ.

„Sciu vorbi italienesce", dise profesorulŭ clătinândŭ din capŭ, „am datŭ însu-mĭ lecțiunĭ din cărțĭ, cum se pronunță vorbele. Domnulŭ acesta, ca toțĭ compatrioții sĕi, vorbesce stricatŭ. Dealtmintrelea așĭ trebui sĕ'lŭ înțelegŭ".

„Da, da, lui îi lipsesce basa clasică", rĕspunse consilierulŭ aruncândŭ o privire desaprobătóre asupra medicului.

Acesta însĕ dise: „*Non — ca — pi — sce, si — gno — re?* (Nu mĕ înțelegĭ, d-le?)

Așa înțeleseră filologii și consultațiunea mergea în regulă. Mediculŭ declarà, că după ce visitase pe profesorulŭ, pericolulŭ a trecutŭ și prescrise o dosă puternică de chinină. Dér totușĭ profesorulŭ trebuia sĕ se retragă într'o localitate plăcută. „Ai norocŭ, că suntemŭ în primăvéră", dise elŭ, „căcĭ tómna n'ai fi pututŭ scăpa așa de ieftinŭ".

Intr'aceea carabinerii, carĭ rĕmaseră la ușă, fură chiămățĭ afară. Se audea, că vorbeau afară cu o femeiă, a cărei voce pĕtrunse până în adênculŭ inimei lui Aurelianŭ. Acum se deschise ușa și Lidia intrà. Fața ei era acoperită de o palóre mortală; ea aruncà o privire asupra tatălui ei, care ședea palidŭ pe perinĭ, se apropià cu pașĭ șovăitorĭ și cădù în ghenunchĭ lângă patŭ, scoțêndŭ unŭ strigătŭ sfâșiitorŭ....

„Lidia!" strigà Aurelianŭ. Uitându-șĭ cu totulŭ de ce'i ce 'lŭ încungiurau, sărì lângă fata leșinată și o ridicà dela pămêntŭ. „Lidia, scumpa mea Lidia!" Elŭ o duse până la unŭ scaunŭ, o proptì cu brațele sale și-i acoperì fața cu sărutărĭ. „Lidia, ce ți-s'a întêmplatŭ? Vorbesce, scumpa mea? Cine te-a urmăritŭ? Aicĭ la peptulŭ meu eștĭ sigură!" Elŭ cuprinse în brațe pe Lidia leșinată, pe când mediculŭ alergà afară, ca sĕ aducă esențe. Dér Lidia într'aceea deschise ochii și șoptì: „Tată! Dumnedeule, viu prea târdiu! L'am lăsatŭ singurŭ!"

„Nu, vii tocmai la timpŭ potrivitŭ; tatălŭ tĕu se va însănĕtoșa, elŭ e mântuitŭ!"

Fata se ridicà și privì ca în visŭ pe celŭ însănĕtoșatŭ. „Carabinerii 'mĭ spuseră —" începù ea cu voce tremurătóre.

„Suntŭ scăpatŭ", rĕspunse profesorulŭ, „scăpatŭ prin jertfele acestui bravŭ amicŭ, care m'a îngrijitŭ — suntŭ mântuitŭ prin Aurelian alŭ tĕu", continuà elŭ după o pausă, aruncândŭ o privire plină de iubire asupra lui Aurelianŭ, care ținea încă în brațe pe iubita sa.

Lidia se desfăcù încetŭ din brațele sale și se făcù roșiă ca raculŭ. Apoi alergà la tatălŭ ei, îngenunchià și-l sărutà cu focŭ. „Eartă-mĕ tată, că te-am lăsatŭ singurŭ! Am voitŭ sĕ te scapŭ și-țĭ aducŭ acum libertatea".

Elŭ îi luà capulŭ în mână și dise: „Credĭ tu, Lidio, că am sciutŭ încă de multŭ, că iubescĭ pe Aurelian?":

Earășĭ îi picară lacrimĭ din ochĭ, când sărutà fruntea Lidiei și întinse mâna tênĕrului.

„Incetéză, amice", dise consilierulŭ, „și mie mi-se cuvine o vorbă în acéstă dramă".

Lidia se întórse spre elŭ; consilierulŭ îi întinse mânile. „Orĭ câtŭ 'mĭ pare de surprindĕtóre acésta schimbare, o privescŭ totușĭ ca venită dela provedință".

soi, décă demnitatea prinţului Bulgariei este ereditară séu nu. Rusia protestéză contra evenimenteloru din Bulgaria. Ea cunósce guvernulŭ şi resursele sale. Nu va interveni, dér va aştepta.

*

Cu privire la **escadra ruséscă**, care în trecerea ei către America, va visita şi Francia, scrie diarulŭ rusescŭ „Novosti“ următórele: „Scirea, că escadra rusésca în călĕtoria ei spre America nu va atinge nici unŭ portŭ francesŭ, a pricinuitŭ mare bucuriă în Germania. Acolo credŭ, că împrejurarea acésta indică unŭ faptŭ asupra raporturiloru între aceste două state. Părerea acésta este însĕ greşită. In consideraţiunea raporturiloru climatice ale Rusiei este imposibilă plecarea flotei rusescĭ înainte de unŭ timpŭ anumitŭ. Călĕtoria trebue sĕ se facă fără întrerupere, căcĭ de altmintrelea obiectele rusescĭ pentru esposiţiă n'ar puté sosi la timpŭ în Chicago. Visita escadrei rusescĭ în Francia, în schimbulŭ visitei flotei francese la Cronstadt, este amânată pentru unŭ timpŭ scurtŭ“.

Combinaţiunĭ unguresci

cu privire la alegerea de Metropolitŭ.

Diarulŭ guvernamentalŭ „Kolozsvár“ dela 13 Martie c. publică unŭ articulŭ de fondŭ, subscrisŭ de Szent királyi Kálmán, în care se vorbesce despre alegerea fiitorului Metropolitŭ dela Blaşiu. Din mai multe puncte de vedere, credemŭ a fi de interesŭ sĕ cunóscemŭ combinaţiile fóiei guvernamentale unguresci.

După ce „Kolozsvar“ spune, că Maiestatea Sa, „pe lângă susţinerea intactă a deplinului şi neţĕrmuritului sĕu dreptŭ de denumire“, a concesŭ, ca şi cu acéstă ocasiune scaunulŭ de Metropolitŭ sĕ se ocupe prin alegere; după ce arată mai departe, că asupra celorŭ trei candidaţĭ aleşĭ de alegĕtorĭ au sĕ-şĭ dea părerea mai întâiu episcopii gr. cat. dela Oradea, Lugoşŭ şi Gherla, ér după aceea Majestatea Sa denumesce pe unulŭ dintre candidaţĭ pe basa raportului presentatŭ de ministrulŭ ungurescŭ de culte, — fóia ungurésca combină astfelŭ:

Cele mai marĭ şanse le-ar fi avutŭ episcopulŭ gr. cat. dela Oradea mare, dér după ce acesta nu doresce sĕ-şĭ schimbe liniştita sa residenţă şi bogatele sale venite cu stalulŭ de Metropolitŭ, care este împreunatŭ cu greutăţĭ de doue-orĭ aşa de marĭ şi abia pe jumĕtate atâtea veniturĭ: astfelŭ Pavelŭ a eşitŭ din combinaţiă şi atenţiunea este îndreptată asupra episcopilorŭ Ioanŭ Szabo dela Gherla şi Victorŭ Mihalyi dela Lugoşŭ.

Dr. Ioanŭ Szabo — dice mai departe fóia ungurésca — este unŭ archiereu cu o înaltă cultură bisericéscă şi cu o purtare corectă, care cu înţeléptă tactică se străduesce sĕ împace aspiraţiunile valahe cu cele naţionale unguresci. Ioanŭ Szabo are mai multe distincţiunĭ dela rege şi dela papa, este de 57 anĭ, aşa-déră în flórea vieţei, însĕ bóla sa îndelungată şi unele desamăgirĭ au potenţatŭ înclinările lui spre o viéţă retrasă şi contemplativă, ceea ce de altmintrelea în timpulŭ de astădĭ pentru unŭ capŭ bisericescŭ este mai multŭ virtute, decâtŭ scădere. Pentru candidarea lui Ioanŭ Szabo lucréză cu zelŭ mai alesŭ preoţii din episcopia Gherlei şi suntŭ temeinice prospecte, că va ajunge între cei trei candidaţĭ.

In generalŭ, disposiţiile suntŭ favorabile pentru episcopulŭ de înaltă cultură alŭ Lugoşului, Dr. Victorŭ Mihalyi. Acesta îşĭ trage originea dintr'o familiă distinsă, tatălŭ sĕu a fostŭ septemvirŭ, unŭ frate alŭ lui e deputatŭ dietalŭ, altŭ frate e colonelŭ pensionatŭ. Şi elŭ, ca şi Szabo, şi-a primitŭ educaţiunea în Roma. Elŭ are mare partidă nu numai în diecesa Lugoşului, ci şi în archidiecesă şi nu ne prea înşelămŭ, când dicemŭ, că elŭ va dobêndi cele mai multe voturĭ.

Mai dice fóia ungurésca, că: după meritele, după conscienţiósa sa activitate patriotică şi bisericéscă, canonicului dela Oradea-mare, Dr. Augustinŭ Lauran, necontestabilŭ, că încă are marĭ şanse la scaunulŭ de Metropolitŭ. Elŭ încă şi-a primitŭ educaţiunea sa superióră bisericéscă în Roma. Lauran a arătatŭ că este pătrunsŭ de convingerea, că statulŭ unitarŭ maghiarŭ este cea mai solidă garanţiă şi pentru religia greco-catoliciloru. Dr. Lauran are o estinsă activitate literară şi este unulŭ dintre puţinii, carĭ şi în faptă cultivă cu zelŭ buna conveţuire cu naţiunea maghiară. Durere însĕ, că tocmai acestŭ uivelŭ mai înaltŭ alŭ lui Lauran, n'a fostŭ potrivitŭ mijlocŭ pentru de a-şĭ câştiga mulţĭ amicĭ în viéţa publică bisericéscă gr. cat., care este străbătută de şovinismulŭ de naţionalitate. Nu este imposibilŭ, că motivele politice de naţionalitate vorŭ fi nefavorabile pentru aspiraţiile lui. Singurŭ acestei împregiurărĭ este a se atribui, că după cum stau lucrurile, elŭ nicĭ de cum nu va puté urma după cei doi amintiţĭ mai susŭ.

Pentru loculŭ alŭ doilea, cu Ioanŭ Szabo concuréză Ioanŭ M. Moldovanŭ, canonicŭ în Blaşiu şi vicarŭ capitularŭ, care e tocmai de 60 anĭ. Pentru cultura naţională română şi a câştigatŭ merite, a scrisŭ cărţĭ didactice pentru şcólele poporale şi e cunoscutŭ şi ca însemnatŭ scriitorŭ politicŭ valahŭ; e fórte bogatŭ, elŭ a întemeiatŭ banca „Patria“, pe care o dirige şi astădĭ. Dér pe lângă tóte astea, abia s'ar puté dice, că elŭ sĕ fiă chiămatŭ pentru demnitatea de Metropolitŭ. . . . .

Aşa combinéză „Kolozsvár“, susţindŭ în fine, că cele mai marĭ şanse de a întra în candidaţiă le au episcopii Mihalyi şi Szabo, precum şi vicariulŭ capitularŭ Ioanŭ M. Moldovanŭ.

Amŭ arătatŭ părerile fóiei unguresci din Cluşiu, privitóre la viitórea alegere, ca sĕ se scie cum cugetă cei din tabĕra guvernamentală maghiară asupra eventualului ei resultatŭ.

SCIRILE DILEI.

— 4 (16) Martie.

O propunere caracteristică. „Egyetértés“ spune, că contele Stefan *Karolyi* preşedintele congresului higienicŭ şi demograficŭ, ce se va ţiné anulŭ viitorŭ în Budapesta, a făcutŭ următórea propunere în comitetulŭ esecutivŭ alŭ Congresului: Décă Majestatea Sa, căruia i s'a oferitŭ protectoratulŭ Congresului din partea capitalei ungare, va primi acestŭ protectoratŭ, atuncĭ presidiulŭ Congresului sĕ nu méargă la Viena spre a mulţămi acolo monarchului, ci sĕ aştepte până când Maj. Sa va veni la Budapesta şi aicĭ sĕ-i aducă apoi mulţămita. Propunerea a fostŭ primită de comitetulŭ esecutivŭ cu strigărĭ demonstrative de „éjen“ — Se înţelege, că acéstă propunere e bine primită în tabĕra maghiară şi contelui Karolyi Pista i-se aducŭ elogiurĭ călduróse. Maghiarii se avêntă déră totŭ mai susŭ cu pretenţiunile lorŭ.

—x—

Afacerea Tisza-Asboth. Incă nu este nimicŭ clarificatŭ cu privire la descoperirea ce-a făcut'o Asboth într'una din şedinţele trecute ale dietei referitorŭ la o notă ce-ar fi trimisŭ Tisza în 1884 Papei, cu scopŭ de a-i cere spriginulŭ la alegerĭ. Unulŭ dintre membri parlamentului maghiarŭ a telegrafiatŭ lui *Szögyeny Marich* în Berlinŭ, întrebându-lŭ, că întru-adevĕrŭ s'a trimisŭ acea notă? Ambasadorulŭ Szögyeny a rĕspunsŭ, că sĕ se caute după lucrulŭ acesta la guvernulŭ din Budapesta. Declaraţia lui Szögyeny lasă ceva de presupusŭ în acéstă afacere nu pré măgulitóre pentru Coloman Tisza Foile unguresci provócă acum pe ministrulŭ *Weckerle*, că décă printre actele ministeriului se află şi copia acelei note, atuncĭ datoria lui este s'o arate dietei ca afacerea sĕ se limpedéscă. Mare sensaţiă a făcutŭ presenţa lui Tisza Lajos, fratele lui Colomanŭ Tisza, în parlamentŭ alaltă-ierĭ. Toţĭ deputaţii aşteptau cu gurile căscate, că elŭ va spune ceva, venindŭ aşa grabnicŭ dela Viena, — dér s'au înşelatŭ. Tisza Lajos a tăcutŭ tăcerea pescelui, deşi Karolyi Gàbor l'a provocatŭ „sĕ desfacă epistola sigilată“.

—x—

Invĕţătorii şi matriculele de statŭ. Comisiunea centrală a reuniunei regnicolare a învĕţătorilotŭ maghiarĭ a ţinutŭ o şedinţă, alaltaerĭ după amédĭ, în care a luatŭ decisiunea de-a ruga pe ministrulŭ de culte şi instrucţiune publică, ca la alegerea purtătorilorŭ matriculelorŭ civile sĕ fiă cu consideraţiune şi la învĕţătorĭ şi unde are lipsă sĕ numéscă şi învĕţătorĭ maghiarĭ. — Incă nu-i clocitŭ oulŭ şi deja ciórele umblă după puiu, ca sĕ-şĭ stempere fómea.

—x—

„Procesulŭ „Tribunei“, pentru articululŭ „Cu aceleaşĭ arme“, se va pertracta mâne, Vinerĭ, înaintea curţii cu juraţĭ din Cluşiu. Acusaţĭ suntŭ Andreiu Balteşŭ, ca responsabilŭ pentru redacţia „Tribunei“ şi I. Popa Neoşa responsabilŭ pentru editură.

—x—

Adunărĭ publice de protestare contra proiecteloru bisericescĭ ale guvernului suntŭ anunţate a se ţiné: în Făgăraşŭ la 17 Martie n.; în Abrudŭ la 20 Martie n.; în Alba-Iulia la 21 Martie n.; în Mediaşŭ la 23 Martie n. şi în Făgetŭ la 29 Martie n.

—x—

Societatea studenţilorŭ universitarĭ din Bucurescĭ „Unirea“ îşĭ va serba Dumineca, 7 Martie, a XIV aniversare printr'o şedinţă publică, care se va ţiné la órele 2 p. m. în sala Societăţii. D-lŭ G. I. Stefănescu Gangă va face o *dare de sémă asupra mersului societăţii* în decursulŭ anului espiratu, ér d-lŭ Th. Vanghelie va ţiné o disertaţiă „*Despre convingere*“.

—x—

Esamenŭ de cualificaţiă preoţescŭ au făcutŭ, la 25 Februarie v., clericii absoluţĭ Ladislau Petrilla, Romulŭ R. Motorca, Traianŭ Peţanŭ, Dimitriu Popoviciu, Emilŭ Brênda, Petre Papp, I. Draga, Petru Ardelénu şi Aureliu Moţŭ.

—x—

Papa — simţitorŭ. Diarului „Daily News“ i se telegrafiază din Roma: In urma scirei, că familia regală aştéptă din incidentulŭ nunţii sale de aurŭ pe unŭ *archiduce austriacŭ*, care stă aprópe de cercurile curţii. Vaticanulŭ a adresatŭ o notă cătră representanţii sĕi de pe lângă marile puterĭ şi la curţĭ, în care se dice, că Vaticanulŭ va considera de *unŭ actŭ duşmanŭ îndreptatŭ contra drepturilorŭ suverane ale scaunului papalŭ*, omagiile, ce principii catolicĭ le vorŭ aduce regelui italianŭ din incidentulŭ nunţii sale de argintŭ.

—x—

Gladstone bolnavŭ. De câteva dile ministrulŭ preşedinte alŭ Angliei este bolnavŭ. Elŭ sufere de frigurĭ Bóla ia dimensiunĭ şi bĕtrânulŭ liberalŭ englesŭ a slăbitŭ în modŭ îngrijitorŭ.

—x—

Home-rule amânatŭ. In şedinţa dela 13 Martie a camerei comunelorŭ, ministrulŭ de finanţe *Harcourt*, a declaratŭ în numele lui Gladstone, care din causă de indisposiţiă n'a pututŭ fi de faţă, că guvernulŭ este silitŭ a amâna desbaterea proiectului home-rule până după Pascĭ.

—x—

Papa şi Turcii. Este sciutŭ, că Sultanulŭ turcescŭ a fostŭ unulŭ dintre cei dintâiu, carĭ au felicitatŭ pe Papa din incidentulŭ jubileului sĕu. Dreptŭ rĕspunsŭ la acésta, Papa a decoratŭ pe *Dsevad paşa*, marele vizirŭ, şi pe *Riza paşa* ministru de finanţe cu marea cruce a ordinului Pius.

—x—

Musica orăşenéscă, va da unŭ concertŭ în 19 Martie n. c. în sala hotelului Europa. Intre punctele din programŭ se va esecuta ambele potpouriurĭ „Lustige Leut'“ de Komzak şi „Im Zick Zick“ de Schreiner.

Memorandele episcopatului catolicŭ.

(Urmare şi fine.)

V. *Căsĕtoria civilă.* Cea mai mare turburare a spiritelorŭ a causat'o acestŭ planŭ de reformă. Fiă-cine a simţitŭ, că în proiectulŭ acesta este vorba despre o disposiţiune, care vatĕmă adâncŭ sentimentulŭ publicŭ religiosŭ şi care nu este de locŭ reclamatŭ de trebuinţele patriei. Căsĕtoria civilă adevĕrată nu numai că atinge, dér vatĕmă directŭ principiile nóstre de credinţă, ce se referescŭ la căsĕtoria creştină şi nu póte fi unŭ punctŭ de vedere alŭ statului, orĭ o necesitate a acestuia, care ar reclama o instituţiă atâtŭ de ireligiósă.

Memorandulŭ citéză o declaraţiă principiară a ministrului preşedinte privitóre la codificarea dreptului matrimonialŭ, declaraţiă pe care a făcut'o din însărcinarea Corónei, apoi continuă aşa:

Deşi cetăţenii ţĕrii suntŭ fiiĭ aceleiaşĭ patrii, ei însĕ nu suntŭ membrii aceleaşĭ confesiunĭ, din care causă ne rugămŭ sĕ se aibă în vedere, că din causa diversităţii principiilorŭ de credinţă religióse, în lucrurile religióse nu se póte aplica o mĕsură egală tuturora. Tocmai pentru acésta însăşĭ declaraţia principiară de mai susŭ ne dă destulă causă, ca noi subscrişii archipăstorĭ a 9,000,000 credincioşĭ catolicĭ, şi ca representanţii lorŭ competenţĭ, *sĕ luămŭ cea mai hotărîtă posiţiă contra proiectului, ce se lucréză acum*, fiind că orĭ ce particularităţĭ ar avé dreptulŭ matrimonialŭ lucratŭ pe basa căsĕtoriei civile obligatóre, acela totdéuna va sta în vĕdită contradicere cu învĕţătura bisericei catolice despre căsĕtoriă.

Principiile fundamentale ale căsĕtoriei civile străbatŭ aşa de adâncŭ în dogmă, încâtŭ căsĕtoria e smulsă, simplaminte, din mâna bisericei, aşa-déră enervéză şi négă absolutŭ totŭ ceea ce biserica catolică mărturisesce despre căsĕtoriă şi ce reguléză prin legile ei. După credinţa nóstră catolică căsĕtoria la creştinĭ este: *a)* sacramentŭ *b)* ca atare, se ţine de cerculŭ de dreptŭ eschisivŭ alŭ legislaţiunei bisericescĭ, faţă cu care a pune piedecĭ, a regula consecenţele juridice, a judeca asupra esenţei sale, asupra validităţii, *numai biserica are dreptŭ*, ca deposedara şi administratórea sacramentelorŭ. *c)* Căsĕtoria la catolicĭ este legătură, ce nu se póte frânge.

Elŭ strînse cu dragoste pe Lidia la peptulŭ sĕu.

„Viu prea târdiu, prea târdiu“, dise doctorulŭ, care intrà cu numĕróse sticluţe şi instrumente, „pacienta s'a însănătoşatŭ. Cu atâtŭ mai bine, cu atâtŭ mai bine!“

Lidia într'aceea povesti în scurte cuvinte călĕtoria ei. O epistolă a ministeriului de interne delătură orĭ ce neînţelegere. După primirea epistolei, ea se duse cu tovarăşa ei la gară şi venise dela Veletri cu poşta. Acum prisonieri puteau merge liberĭ. Unde? Şi pentru acésta se îngrijise Lidia. La Frosinone petrecea unŭ medicŭ germanŭ, care îi fù recomandatŭ din partea ambasadei. Cu o trăsură bună puteau sĕ ajungă în valea Cosa. Incă înainte de a înopta puteai fi acolo.

Mediculŭ consimţi, deşi ar fi voitŭ sĕ mai ţină pe paţientŭ. Elŭ primi unŭ onorariu estra-ordinarŭ, în schimbulŭ căruia luà tóte disposiţiunile. Dede imediatŭ profesorului o dosă de chinin; apoi 'i îmbià şi cu vinŭ, pe care 'lŭ avea în coşurĭ la elŭ.

„Sunteţĭ savanţĭ germanĭ“, dise elŭ, căcĭ cunoscea partea slabă a profesorului. „Aicĭ este vinŭ de Falerno, *vino il più generoso*“.

„Falerno, vinulŭ poetului Horaţiu?“ esclamă consilierulŭ în estasŭ. „Ei, atuncĭ sĕ bemŭ unŭ vinŭ classicŭ în onórea veselei logodne!“

Şi aşa se şi întêmplà; în libaţiune festivă se sigilà logodna tinerei perechĭ, delăturându-se totodată şi disputa filologică.

Călătoria spre valea Cosa se făcù în fericire şi profesorulŭ în curêndŭ se vindecà cu totulŭ. Cu toţii mai petrecură încă câteva sĕptĕmânĭ în frumosulŭ oraşŭ de munte şi când plecară, se ivi veselia pe faţa Lidiei şi în odaia de studiu a lui Aurelian.

Pseudo-briganţii din Sonnino, săvîrşiră o faptă norocósă.

Cornel.

După principiile fundamentale ale căsătoriei civile, din contră, căsătoria este numai *unŭ raportŭ cetăţenescŭ de dreptŭ*, care se ţine de cerculŭ de competinţă alŭ legislaţiunei statului; acesta prescrie piedecile nimicitóre orī împiedecătóre ale căsătoriei, elŭ reguléză consecenţele căsătoriei, séu nimicirei ei.

Memorandulŭ apoi se provócă la esemple din străinătate. Susţine, că statele creştine din timpurile mai vechī nicī-odată n'au pretinsŭ, ca sub masca contractelorŭ civile, sĕ-şī estindă puterea şi asupra legilorŭ matrimoniale. Acesta a fostŭ chiar unulŭ dintre principiile protestantismului, şi e faptŭ, că popórele protestante nicī până adī n'au renunţatŭ la caracterulŭ religiosŭ alŭ căsătoriei. Unde însĕ este căsătoria civilă, acésta s'a introdusŭ numai în timpurī de crisă şi abia décă a adusŭ cu sine vre-o binefacere. Privitorŭ la acésta memorandulŭ se provócă la cuvintele lui Iuliu *Andrassy* ce le-a esprimatŭ în casa magnaţilorŭ la 1883 în urma esperienţelorŭ sale făcute în străinătate. Elŭ dice: „Sub acéstă instituţiune numai două curente se simtŭ mulţumite: unulŭ, care nu recunósce religiă şi pune faţă cu acésta atotputerea statului; şi altulŭ, care nu recunósce toleranţă, punêndŭ în planŭ numai punctulŭ de vedere confesionalŭ. Am esperiatŭ, că acéstă instituţiă măresce în mĕsura cea mai mare netoleranţa în familii şi în societate şi deşteptă cele mai marī certe religióse, din carī cause, mărturisescŭ sincerŭ, că nu numai adī, dér nicī-odată nu doresc introducerea ei în patria nóstră."

Mai departe memorandulŭ aduce o statistică despre urmările triste ale căsătoriei civile în Germania, unde două din trei părţī ale căsătoriilorŭ se facŭ *numai* înaintea autorităţilorŭ civile fără a mai ţiné sémă de biserică. Spune apoi relele ce urméză de aicī şi accentuéză în deosebī luptele protestanţilorŭ din Germania contra căsătoriei civile introdusă deja acolo.

Aceste suntŭ motivele, dice la sfîrşitŭ memorandulŭ, pentru carī episcopatulŭ catolicŭ nu póte adera la programulŭ bisericescŭ politicŭ alŭ guvernului.

Alŭ doilea procesŭ Panama.

(Urmare.)

In pertractarea din 11 Martie, juriulŭ a avutŭ afacere cu diarele. In urma unei contradicerī diametrale între Floquet şi Lesseps, adecă unŭ juratŭ a pusŭ acestuia din urmă întrebarea, că óre se află vre-o urmă despre pretinsa cerere a lui Floquet cu privire la cecurile date lui Arton, Lesseps rĕspunse: Cecurile suntŭ actualmente necunoscute, dér în cărţī se póte vedé însemnarea: *„Faire cheques pour"*. Ranc, fostŭ prefectŭ de poliţiă în timpulŭ lui Gambetta şi de atuncī senatorŭ, adeveresce pe deplinŭ espunerea visitei lui Clemenceau la Freycinet.

Apărătorulŭ Lagasse întrébă, că óre scopulŭ acestei visite nu a fostŭ, ca sĕ spună guvernului pericululŭ, că Reinach ar fi pututŭ sĕ strice republicei prin descoperirea unorŭ membri ai parlamentului. Ranc dice, că în decursulŭ mişcărei boulangiste a voitŭ sĕ evite orī ce scandalŭ.

Curiositatea publicului se mărī când păşi Andrieux. Acesta descrise pe br. Reinach în colorile cele mai negre, calificându-lŭ de unŭ omŭ coruptŭ.

Interesante suntŭ espunerile dómnei Cottu soţia administratorului societăţii Panama, care petrece în străinătate. D-na Cottu este îmbrăcată în doliu. Când vorbi dênsa, la începutŭ i-se admiră numai atitudinea ei plină de siguranţă, dér deodată ea se avêntă la rolulŭ celui mai importantŭ martorŭ alŭ procesului, dândŭ afacerei o mare întorsătură, ér guvernului o grea lovitură. Dênsa dice, că au mersŭ ómenī la ea, carī îi comunicară, că guvernulŭ e tare nemulţămitŭ de întorsătura, pe care a luat'o procesulŭ corupţiunei. Guvernulŭ ar fi fórte bucurosŭ sĕ se pótă înţelege cu consilierii societăţii Panama. Se caută numai o persónă mijlocitóre şi alegerea căduse asupra dómnei Cottu. Basele înţelegerii erau să fiă următórele: Guvernulŭ voia sĕ sisteze procedura în contra mai multorŭ acusaţī. In schimbŭ consilierii erau obligaţī a nu spune nimicŭ. Dómna Cottu spuse apoi, că a fostŭ introdusă la d-lŭ Soinoury, directorulŭ despărţĕmêntului siguranţei publice, cu care vorbi în afacerea Panama. D. Soinoury, când plecă dênsa, îi recomandă tăcere, ea însĕ rĕspunsĕ: N'am nimicŭ sĕ tăinuescŭ.

Procurorulŭ generalŭ cerŭ citarea imediată a lui Soinoury, totŭ asemenea şi apărătorul Berton, secretarulŭ lui Cottu adeveri spusele d-nei Cottu.

Fostulŭ ministru de interne Allain-Targé, adeveri, că Carol Lesseps, într'o convorbire cu ministru, ameninţase cu o campaniă anti-republicană în pressă, în momentulŭ alegerilorŭ, deórece Allain Targé nu voia sĕ facă nimicŭ pentru afacerea Panama. Bancherulŭ Leoy Cremieux (care fusese patronŭ financiarŭ alŭ societăţii Panama) repeţi aceste ameninţărī. Ministrulŭ declară, că nu se lasă a fi spăriatŭ de astfelŭ de ameninţărī.

Allain Targé asigură încă odată, că în anulŭ 1885 societatea Panama se încercă a face presiune asupra guvernului.

Intraceea întră în sală Soinoury, care protestă în contra aserţiunilorŭ dómnei Cottu. Acésta persistă în mărturisirea ei.

Penibilă a fostŭ impresiunea, când comisarulŭ de poliţiă Nicolle adeveri, că d-na Cottu a fostŭ la Soinoury.

(Va urma.)

ACADEMIA ROMÂNA.

Sesiunea generală din anulŭ 1893.

—

Raportulŭ secretarului generalŭ asupra lucrărilorŭ făcute în anulŭ 1892—93.

(Urmare.)

Şedinţele de peste anŭ.

In şedinţa publică dela 15 Ianuarie d-lŭ Tocilescu a cetitŭ unŭ memoriu despre Statulŭ Iaşilorŭ, care, după resultatele cercetărilorŭ sale, trebue sĕ fiă esistatŭ între Statulŭ Bârladului la sudŭ şi Ţéra Moldovei la nordŭ, înainte de fundarea Principatului Moldovei de Bogdanŭ Dragoşŭ în secolulŭ XIV.

La 5 Februarie, în ultima şedinţă publică, d-lŭ Tocilescu a presentatŭ dare de sémă despre ultimele săpăturī făcute în ruinele oraşului Tropaeum Traiani la Adam Clissi în Dobrogea şi despre însemnătatea acestei cetăţī.

D-lŭ I. C. Negruzzi a făcutŭ, în şedinţa dela 9 Octomvre, o relaţiune despre congresulŭ internaţionalŭ de geografie şi despre serbările, carī s'au făcutŭ în vara anului trecutŭ în onórea lui Cristof Columb la Genova, unde d-lŭ Negruzzi a representatŭ Academia.

In şedinţa dela 4 Decemvre d-lŭ Sp. Haret a cetitŭ o notiţă a d-lui N. Coculescu asupra organisărei unei misiunī francese în Senegalŭ pentru observarea eclipsei totale de sóre dela 4 (16) Aprile 1893, misiune din care va face parte şi tinĕrulŭ astronomŭ românŭ. La acéstă notă d-lŭ Haret a adausŭ unele observaţiunī proprii.

In 29 Ianuarie d-lŭ membru corespondentŭ C. Gogu a făcutŭ o comunicare asupra variaţiunei gravitaţiunei în acelaşī punctŭ pe suprafaţa pămêntului.

In şedinţa dela 20 Noemvre am făcutŭ însumī o comunicare despre portretulŭ lui Michai Vodă Vitézulŭ, „aflatŭ într'unŭ tablou din museulŭ din Viena alŭ pictorului olandesŭ Frans Francken, contemporanŭ alŭ marelui nostru Domnŭ.

Diferite lucrărī au fostŭ comunicate Academiei şi se află trimise în studiulŭ Secţiunilorŭ, carī vĕ vorŭ presenta în acéstă sesiune raporte şi propunerī asupra lorŭ. Astfelŭ se află în studiulŭ Secţiunei istorice o lucrare de d-lŭ Lobel, censorŭ-inspectorŭ în ministeriulŭ instrucţiunei publice din Constantinopolŭ despre etimologia cuvintelorŭ turcescī din *Glossariulŭ* Laurianŭ-Massimŭ — In esamenulŭ Secţiunilorŭ literară şi istorică s'a trimisŭ o lucrare a d lui Baronŭ Guillaume întitulată *Essai bibliographique sur l'ancienne Dacie, la Roumanie et les Roumains.* — Secţiunea sciinţifică are în studiu două lucrărī ale d-lui St. C. Hepites întitulate *Temperatura lunei Ianuarie 1893 st. n. în România* şi *Revista climatologică anuală, Anulŭ 1892 st. n.*

Evenimentulŭ fericitŭ, care a înveselitŭ întrégă ţéra, căsătoria A. S. R. Principelui României, a avutŭ resunetŭ şi în Academiă, care numĕră pe A. S. Regală Principele Moştenitorŭ prin'tre membrii séī onorarī.

In şedinţa publică dela 15 Ianuarie d-lŭ membru corespondentŭ D. C. Ollănescu a cetitŭ o odă de bunŭ venitŭ adresată „Alteţelorŭ Lorŭ Regale Principelui Ferdinand şi Principesei Maria ai României", ér în şedinţa publică dela 5 Februarie d-lŭ N. Quintescu a cetitŭ „Omagiulŭ artelorŭ, scenă lirică după Schiller, adaptată Principesei Maria a României cu ocasiunea căsătoriei şi venirei în ţéră a Alteţei Sale Regale".

(Va urma.)

Convocare.

Despărţĕmêntulŭ I alŭ „Reuniunei învĕţătorilorŭ rom. gr. or. din districtulŭ alŭ X lea Braşovŭ", îşī va ţiné adunarea generală pe anulŭ şcol. 1892/3 în 9 Martie (SS. 40 Muceniciī) în clasa a IV-a dela şcóla cap. gr. or. din Satulungŭ, biserica „SS. Archangheli" dela 9—12 óre a. m. şi dela 3—5 óre p. m. cu următorulŭ programŭ:

1) Deschiderea adunărei prin preşedintele, eventualŭ vice-preşedintele ordinarŭ, şi constatarea membrilorŭ presenţī.

2) Care e timpulŭ celŭ mai potrivitŭ pentru ţinerea esamenului la şcólele nóstre primare?

3) Suntŭ practicabile cronicile în şcóla poporală, séu nu?

4) Tractarea practică a părţilorŭ secundare ale propositiunei, servindŭ de basă descrierea unui obiectŭ.

5) Propunerī din partea membrilorŭ singuraticī.

Toţī on. membrii ordinarī, precum şi alţī p. t. domnī, carī se interéseză de causa şcolară, suntŭ, prin acésta, invitaţī a participa.

Satulungŭ, 26 Februarie 1893.

Domeţiu Dogariu, vice-preşedinte. *Elisei Gaborŭ*, secretarŭ.

Mulţămită publică.

Rotbavŭ, Ianuarie 1893.

(Urmare).

In urma Apelului trimisŭ de parochulŭ nostru Ioanŭ Leucescu, amŭ primitŭ următórele contribuirī:

Din *Azuga*, prin d-lŭ *P. Scheeser*: Wilhelm A. Rhein fabricantŭ 5 lei, Petre Scheeser fabricantŭ 5 lei, Ioanŭ Babeşŭ comptabilŭ 5 lei, Iulius Gärtner 5 lei. *Suma 20 lei.*

Din *Bucurescī*, prin d-lŭ *Zacharia Banciu*, comers.: Petru Boroşŭ comers. 20 lei, Nicolae Staicu Şeitanŭ 10 lei, Zaharia Banciu comers. 20 lei, E. D. Mirica comers. 10 lei, G. P. Petcu 5 lei, R. Belu 5 lei, Ioanŭ Alessiu 4 lei, N. Ghimbăşanu 5 lei, N. N. 5 lei, Ioanŭ Liloviciu 5 lei, Liviu G. Ics. 3 lei, M. S. 5 lei, M. P. 2 lei, G. Christea 5 lei, I. Ţetzu 5 lei. *Suma 110 lei.*

Din *Caracalŭ*, prin d-lŭ *A. Henţescu* farmacistŭ: A Henţescu farm. 10 lei, Paulŭ Svinţi profesorŭ 3 lei, Ioanŭ Boeriu farmacistŭ 3 lei, Stefanŭ Caracaşŭ farmacistŭ 5 lei, Dr. Ioanŭ Panca medicŭ 5 lei, Arthur Fr. farm. 3 lei, Ioanŭ G. Corecia librarŭ 4 lei, Constantinŭ Popoviciu Boito, Stoenescī 2 lei; Vasilie Săngeorgeanŭ prof. 3 lei, Const. Haritonoviciu inginerŭ 5 lei, Ios. Popescu instit. 4 lei, Aurelŭ A. Suciu profesorŭ 5 lei, E. Ilariu învĕţ. Caialetŭ 1 leu, Anastasie Sopeşeşŭ învĕţătorŭ, Visiu 1 leu, Maria Badescu învĕţătóre, Cilienī 1 leu; Pr. Procopiescu învĕţ. Islazŭ 1 leu; A. Procopiescu învĕţăt. Islazŭ 1 leu; N. Constantinescu, învĕţ Brâncovenī 50 banī; Ana S. Ionescu învĕţătóre, Tirbeiu 1 leu, St. Ionescu 1 leu; V. Honesa învĕţ. Ani de susŭ 1 leu; I. Păunescu învĕţ. Dobrote 1 leu; G. Demetrianu învĕţ. în Rcşienī 1 leu, Ilaăelescu învĕţ. Maii de sus 50 banī; Mădiclea, învĕţ. în Gârcovŭ 1 leu; C. Florescu învĕţ., Moldovenī 1 leu; P. Udrişteanu, învĕţ. în Dranoveţŭ 50 banī; S. Crivianu învĕţ. în Laţióra 50 banī; P. Meoveanu 50 b.; I. Demetrie 50 b.; I. Popescu 1 leu, Celei; A. Cupşa 50 b.; M. Florescu 50 b.; I. Iliescu 50 b.; Pr. Oprea Busenescu 5 lei, Oberşiă; D. Radulescu Arnei de josŭ 50 b.; Ana Crăciunescu învĕţătóre în Reşea 1 leu; Elena Nicolau, învĕţătóre în Apele vii 1 leu; Preotŭ Ioanŭ Marculescu, învĕţ. în Ce-leri 1 leu; P. Diaconescu 50 b.; G. Iliescu 50 b.; N. L. Focşa, medicŭ veter. 5 lei; A. Ilie 1 leu, I. Florescu 50 b.; Preotŭ D. Petrescu 50 b.; Al. Constantinescu, advocatŭ 2 lei, M. P. Cristescu 3 lei, I. B. Auca 5 lei; D. Guranŭ 4 lei, I. Guranŭ 1 leu. *Totală 101 lei.*

(Va urma.)

Scirī telegrafice.

Belgradŭ, 15 Martie. La alegerile pentru Scupcină au fostŭ aleşī până acuma 70 liberalī, 52 radicalī şi 4 progresiştī.

Viena, 15 Martie. Preşedintele camerei din Viena Smolka şi-a datŭ demisiunea.

DIVERSE.

Unŭ cloţanŭ ucigaşŭ. La Petersburg s'a întêmplatŭ într'una din dilele trecute unŭ casŭ fórte gravŭ şi curiosŭ în acelaşī timpŭ. Unŭ cloţanŭ (şórece) mare, rătăcitŭ din cine scie ce pivniţă fugea pe stradă urmăritŭ de o dróiă de copii, carī voiau sĕ-lŭ omóre. Cloţanulŭ vĕdêndŭ, că o sĕ dea ortulŭ popei a săritŭ sub rochia unei domnişóre cu numele Olga Orechoff, croitorésă, care trecea în momentulŭ acela pe stradă. Domnişóra Olga, în vêrstă numai de 17 anī, a începutŭ sĕ strige teribilŭ, rupându'şī hainele, numai ca sĕ scape de cloţanŭ. Pe urmă, apucată de o crisă de nervī a cădutŭ josŭ leşinată. In momentulŭ acela unŭ cavalerŭ, Alexandru Razozin, se repede la Olga, îi rupe hainele de pe ea, prinde cloţanulŭ, care îlŭ muşcase deja puternicŭ de mânī, şi'lŭ omóră. Sĕrmana fată a fostŭ transportată la o farmacie, unde i s'au datŭ tóte îngrijirile posibile. Pe urmă a fostŭ dusă acasă, unde a muritŭ în convulsiunī oribile. Alexandru Razozin a fostŭ dusŭ la spitalŭ, aşa de puternicŭ îlŭ muşcase cloţanulŭ.

Bărcile cu aripī. Americanulŭ John Lewer a dată la lumină o invenţie originală, dér fórte interesantă. Elŭ a făcutŭ şlepurile şi corăbiile în locŭ sĕ se conducă cu ajutorulŭ pânzelorŭ, sĕ fie mânate cu unŭ felŭ de aripī puternice. Manevrarea cu pânzele e fórte grea şi cere multă iscusinţă. Lewer pune de ex. unei corăbii în locŭ de 12 pânze, o singură păreche de aripī uriaşe, carī se mişcă prin ajutorulŭ unui mecanismŭ simplu aşedatŭ în fundulŭ corăbiei. Acesta se póte învêrti, opri, séu îndrepta după bătaia vêntului. E destulŭ sĕ scī cum merge mecanismulŭ şi atuncī poţī sĕ faci sĕ bată aripile cum vreī, câtŭ de încetŭ séu câtŭ de repede vreī. Prin urmare poţī sĕ mişcī corabia în ori-ce parte, dându'i iuţélă după voe. Invenţia lui Lewer va fi apreciată de expoziţia din Chicago şi se crede că ea va face o schimbare în marină.

Proprietarŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Am onóre a face cunoscutŭ On. publicŭ, că

atelierulŭ de croitoriă

de până acuma, sub firma Zsigmond Aron, din strada Vămii (în edificiulŭ Hotelului Europa) îlŭ va continua

ZSIGMOND M.

sub conducerea lui Zsigmond Aron. Recomandŭ On. publicŭ **confecţionarea de haine bărbătesci,** după moda cea mai nouă şi asortimentulŭ de diferite stofe fine **cu preţurile cele mai convenabile.** Mĕ rogŭ de cercetare numerósă.

Cu deosebită stimă:

68. 1—3. **ZSIGMOND M.**

Concursŭ!

pentru ocuparea posturilorŭ de **comptabilŭ** şi de **cassarŭ** la înfiinţândulŭ **institutŭ de creditŭ şi economii „Lipovana"** în Lipova.

Salariulŭ anualŭ este:

a.) Pentru comptabilŭ: 700 fl. v. a.
b. Pentru cassarŭ: 400 fl. v. a.

ér dovedindŭ activitate şi zelŭ în oficiu, li se pune în prospectŭ, atâtŭ remuneraţiune anuală ulterióră, câtŭ şi ridicarea salarului din timpŭ în timpŭ.

Cassarulŭ va fi îndatoratŭ a depune ca cauţiune în banĭ numĕrarĭ, orĭ în hârtii de valóre, orĭ în realităţĭ o sumă îndoitŭ de mare de cum îi este salariulŭ.

Confirmarea aleşilorŭ póte urma numai după unŭ anŭ de serviciu.

Dela recurenţĭ se recere sĕ posédă în scrisŭ şi în vorbire limbile: română, maghiară şi germană; recurenţii cu studii academice comerciale şi cei ce vorŭ arăta, că au făcutŭ praxă la vre-unŭ institutŭ de banĭ, vorŭ fi preferiţĭ.

Recursele adjustate cu documentele ce le posedŭ recurenţii, sĕ se trimită la adresa subscrisului în Lipova (B.-Lippa.)

Terminulŭ concursului se fixéză pănă la 31 Martie st. n. a. c.

Lipova, 4 Martie 1893.

Pentru Direcţiunea institutului:

Voicu Hamsea,
Dir.

60. 2—3.

1888 Cinci biserici medalia de aur. 1890 Viena medalia de argint.

Membru în juriu la Budapesta 1885.

1891 Timişóra diploma de onóre. 1891 Komarom diploma de onóre.

Pentru sesonulŭ de primăvară!

Avem onórea a recomanda P. T. publicŭ

fabricatele nóstre proprii

de **lână curată** precum stofe pentru **rocuri, pantalonĭ, pardesiurĭ,** în **cheviot** şi **cheviot-kamgarn.** Atragemŭ cu deosebire atenţiunea asupra stofei **Kamgarncheviot,** care póte concura cu fabricatele **englesescĭ.**

Ca ceva **NOU** recomăndămŭ stofele nóstre **VICUNALODEN,** carĭ suntŭ **moi şi elastice,** şi figuréză ca nouveauté în colecţiile de mustre englesescĭ.

Cheviot de vară metru dela 2 fl. 60 cr. în sus.

Postavurĭ pentru oficerĭ şi alte uniforme, **pledurĭ de bărbaţi,** garantate de lână curată, cu preţurile fabricei.

Pentru cercetare numerósă ne rugămŭ

WILH. SCHERG & C<u>ie</u>.
Braşovŭ.

53, 2—6.

Numai fabricatulŭ propriu, pentru care garantămŭ.

AVISU!

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi orĭ şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiescŭ ca espedarea sĕ li-se facă după stilulŭ nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Pilulele pentru curăţirea sângelui

mai nainte numite **„Pilulele universale"** ale lui

I. PSERHOFER

merită cu totŭ dreptulŭ numirea din urmă, deórece în faptă suntŭ fórte multe bóle, la carĭ aceste pilule au probatŭ efectulŭ lorŭ escelentŭ.

De mai multe decenii suntŭ aceste pilule lăţite şi puţine familii se vorŭ afla la carĭ arŭ lipsi o mică provisiune din acestŭ medicamentŭ de casă escelentŭ.

S'au recomandatŭ şi se recomandă de către mulţĭ medicĭ aceste pilule ca medicamentŭ de casă, cu deosebire în contra tuturorŭ suferinţelorŭ, ce provinŭ în urma relei mistuirĭ şi constipaţii, precum: **perturbarea în circulaţiunea feriei, suferinţa de ficatŭ slăbirea maţelorŭ, colica cu vênturĭ, congestiunea la creerĭ, hămorhoide** (vîna de aurŭ) şi c. l.

Prin proprietatea lorŭ purificătóre de sânge au cu deosebire bunŭ efectŭ asupra **anemiei** şi asupra bólelorŭ ce isvorescŭ din acésta, precum: **gălbinare, durerĭ de capŭ nervóse** ş. a. m. Aceste pilule purificătóre de sânge lucréză aşa de uşorŭ, încâtŭ nu pricĭunescŭ nicĭ cele mai micĭ durerĭ şi pentru aceea le póte folosi şi cele mai slăbite persóne, chiar şi copii fără nicĭ o temere.

Aceste pilule purificătóre de sânge se prepară veritabile singurŭ numai in farmacia „zum gold. Reichsapfel" a lui I. Pserhofer, Singerstrasse Nr. 15 la Viena, şi costă o cutiă cu 15 pilule **21 cr. v. a.** Unŭ sulŭ cu 6 cutii costă **1 fl. 5 cr.,** trimiţendu-se nefrancatŭ cu rambursă **1 fl. 10 cr.** Décă se trimite suma banilorŭ înainte, costă unŭ sulŭ cu pilule **1 fl. 25 cr.** inclusive francare, 2 sulurĭ **2 fl. 30 cr.,** 3 sulurĭ **3 fl. 35 cr.,** 4 sulurĭ **4 fl. 40 cr.,** 5 sulurĭ **5 fl. 20 cr.,** 10 sulurĭ **9 fl. 20 cr.** Mai puţinŭ de unŭ sulŭ nu se póte espeda.

NB. In urma lăţirei lorŭ celei marĭ, se imitéză aceste pilule sub diferite forme şi numirĭ, de aceea se face rugarea a cere anume **Pilule purificătóre de sânge** ale lui **I. Pserhofer** şi numai acelea suntŭ veritabile, **a cărorŭ instrucţiune pentru folosire este provĕdută cu iscălitura I. Pserhofer,** şi carĭ pórtă pe capaculŭ cutiei totŭ aceeaşi iscălitură în colóre **roşiă.**

Dintre nenumĕratele scrisorĭ, prin carĭ consumenţii acestorŭ pilule mulţămescŭ pentru redobêndirea sănătăţii după cele mai varii şi grele bóle, lăsămŭ sĕ urmeze aci puţine numai, cu observarea, că orĭ-cine a întrebuinţatŭ odată aceste pilule, le recomandă mai departe.

Schlierbach 22 Oct. 1888.

Stim. D-le! Subsemnatulŭ mĕ rogŭ a-mĭ mai trimite 4 sulurĭ cu pilule purificătóre de sânge carĭ în adevĕrŭ suntŭ fórte folositóre şi escelente.

Cu dist. stimă **Ig. Neureuter,** medicŭ.

Hrasche lângă Flódnic 12 Sept. 1887.

Stim. D-le! A fostŭ voinţa lui D-deu, că pilule D-v. au ajunsŭ in mânile mele, şi resultatulŭ dela acestea îlŭ atribui Dv.: Mĕ recisemŭ in patulŭ de le siă astfelŭ incâtŭ nu mai putémŭ lucra şi a-şĭ fi sigurŭ deja mórtă, décă nu m'arŭ fi scăpatŭ minunatele Dv. pilule. D-deu sĕ Vĕ binecuvintese de mii de orĭ. Amŭ confienţa, că pilulele Dv. me vorŭ face de totŭ sănătosă, aşa precumŭ a folositŭ şi altora.

Theresia Kuifle.

Wiener-Neustadt. 9 Dec. 1887.

Stim. D-le! In numele mătuşei mele de 70 anĭ îţĭ esprimŭ cea mai căldurósă mulţămire. Dénsa a suferit 5 anĭ de catarŭ la stomacŭ cronicŭ şi de apă. Viéţa i era unŭ chinŭ şi sĕ credea deja de perdută. Prin intêmplare a căpătatŭ o cutiă cu escelentele Dv Pilule purificatóre de sânge, şi după o intrebuinţare mai indelungată s'a vindecatŭ.

Cu distinsă stimă **Iosefa Weinzettel.**

Eichengraberamt bei Gfuhl, 27 Martie 1889.

Stim. D-le! Subsemnatulŭ se rógă a mai trimite 4 sulurĭ cu pilulele D-V. în adevĕr folositóre şi escelente. Nu potŭ întrelăsa fără ca sĕ Vĕ esprimŭ recunoscinţa mea în privinţa valórei acestorŭ pilule, şi le voi recomanda unde numai sĕ va puté tuturor suferindilor. Vĕ autorisez, ca acéstă a mea mulţămită sĕ o folosiţĭ după placŭ şi pe cale publică.

Cu distinsă stimă **Ignaz Hahn.**

Gotschdorf bei Kohlbach, Oestr. Schlesien, 8 Oct. 1888.

Stim. D-le! Vĕ rogŭ a-mĭ trimite unŭ sulŭ cu 6 cutii din pilulele D-v. universale purificătóre de sânge. Numai minunatelorŭ D-v. pilule am sĕ mulţămescŭ, că amŭ scăpatŭ de o suferinţă de stomachŭ, care m'a chinuitŭ 5 anĭ. Aceste pilule n'are sĕ-mĭ lipsécă nicĭ-odată şi esprimŭ prin acésta mulţămirea mea cea mai culdurósă.

Cu cea mai mare stimă **Ana Zwicki.**

Liqueur din plante de Alpĭ, dela **W. Ottm. Bernhard** din Lindau în contra tuturorŭ greutăţilorŭ la stomachŭ. O buteliă 2 fl. 60 cr., o jumĕtate buteliă 1 fl. 40 cr.

Alifiă americană, celŭ mai bunŭ mijlocŭ în contra tuturorŭ suferinţelorŭ rheumatice: durerilorŭ la şira spinării, junghiurĭ, ischiasŭ, migrenă, durerĭ nervose de dinţĭ, durerĭ de capŭ, junghiurĭ la urechĭ etc. 1 fl. 50 cr.

Esenţă pentru ochĭ, de **Dr. Romershausen** pentru intărirea şi conservarea vederei, in flacone originale à 2 fl. 50 cr. şi 1 fl. 50 cr.

Minunatulŭ balsamŭ englezescŭ, o sticlă 50 cr.

Prafurĭ în contra tusei (Fiakerpulver in contra catarului, rĕguşelei etc. 1 cutiă 35 cr. cu trimiterea francată 80 cr.

Franzbranntwein cu sĕu fără sare o sticlă 70 cr.

Balsam contra degeraturei de **I. Pserhofer,** de mulţĭ anĭ recunoscutŭ ca celŭ mai sigurŭ remediu contra suferinţelorŭ de degetură de totŭ felulŭ, precum şi spre vindecarea ranelorŭ forte invechite. 1 borcanŭ 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Helso sĕu Gesundheitssalz, unŭ remediu escelentŭ in contra catarului, la stomachŭ, precum in genere in contra tuturorŭ suferinţelorŭ ce provinŭ dela mistuirea neregulată, unŭ pachetŭ 1 fl.

Balsamŭ în contra guşilorŭ, mijlocŭ probatŭ in contra umflăturei la gâtŭ unŭ flaconŭ 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Esenţă de viéţă. (Picăturile din Praga) in contra stomacului stricatŭ, mistuirei rele, greutăţĭ de totŭ felulŭ, unŭ medicamentŭ de casă escelentŭ. 1 flaconŭ 22 cr 12 flacoane 2 fl.

Prafurĭ în contra asudărei picĭórelorŭ. Acestŭ prafŭ delătură asudatulŭ picioarelorŭ şi mirosulŭ neplăcutŭ, conservéză incălţămintea şi este probatŭ ca nestricăciosŭ. Preţulŭ unei cutii 50 cr., cu trimitere francată 75 cr.

Suculŭ-Spitzwegerich unŭ medicamentŭ de casă foarte cunoscutŭ şi escelentŭ in contra catarului, răguşelei, tusei spagmodice etc. 1 sticluţă 50 cr., 2 sticluţe dimpreună cu trimiterea franco 1 fl. 50 cr.

Pomada-Tannochinin de **I. Pserhofer,** de unŭ lungŭ şirŭ de anĭ recunoscută de medicĭ ca celŭ mai bunŭ mijlocŭ pentru crescerea pĕrului. Unŭ borcanŭ elegantŭ adiustatŭ 2 fl.

Plastru-universalŭ, de prof. **Steudel,** la rane din lovitură şi impunsŭ, la totŭ felulŭ de bube rele şi la umflăturĭ invechite, ce se spargŭ periodicŭ la picioare la degetŭ, la rănile şi aprinderile de ţiţe şi la multe alte suferinţe de acestŭ soiu s'a probatŭ de multe orĭ. Unŭ borcanŭ 50 cr., cu trimiterea francată 75 cr.

Sare universală purgativă de **W. Bullrich.** Unŭ medicamentŭ de casă escelentŭ contra tuturorŭ urmărilorŭ digestiunei stricate precum: durere de capŭ, ameţélă, cârcei la stomachŭ, acrélă in gâtŭ, suferinţe haemoridale, constipaţiune etc. Unŭ pachetŭ 1 fl.

Afară de preparatele aci amintite se mai află toate specialităţile farmaceutice indigene şi streine, anunţate prin toate diarele austro-ungare şi la casŭ, când unele din aceste specii nu s'ar afla in depositŭ se vorŭ procura la cerere promptŭ şi ieftinŭ.

Trimiterile prin poşte se efectuéză iute, décă se trimite preţulŭ inainte; comande mai marĭ şi cu rambursă a preţului.

I. PSERHOFER, farmacia „zum goldenen Reichsapfel" WIEN, I., Singerstrasse No. 15.

Franco se efectuéză acele comande numai décă se trimite mai nainte şi resp. porto poştalŭ, in casulŭ acesta spesele poştale suntŭ multŭ mai ieftine, decâtŭ la trimiterĭ cu rambursă.

Ca veritabile suntŭ a se privi numai acele pilule a cărorŭ instrucţiune este provĕdută cu iscălitura I. Pserhofer. şi carĭ pórtă pe capaculŭ fiă cărei cutii totŭ aceiaşĭ iscălitură în colóre roşiă

Susamintitele specialităţĭ se află şi în Budapesta la farmacistul I. von Török, Königsgasse 12. 17,7—12